

ΠΑΒ

2320

28 ΑΥΓ. 2017

Νότης Α. Μηταράκης
Βουλευτής Χίου – Νέα Δημοκρατία

22/8/2017

ΑΝΑΦΟΡΑ

Προς: Την Υπουργό Πολιτισμού

Θέμα: «Σε πλήρη εγκατάλειψη το Άσυλο Λεπρών της Χίου».

Αξιότιμη κ. Υπουργέ

Σας προωθώ άρθρο του iefimerida.gr αφιερωμένο στο άσυλο Λεπρών της Χίου, για το οποίο συμπληρώνονται φέτος 60 χρόνια από το κλείσιμό του το 1957 και το οποίο αποτελούσε ένα από τα παλαιότερα λεπροκομεία στην Ευρώπη (ίσως και το πρώτο), καθώς ιδρύθηκε από τους Γενουάτες το 1378. Στο μέγιστο της δυναμικότητάς του έφτασε να φιλοξενεί 150 τροφίμους, ενώ θεωρούνταν από τα καλύτερα διοικούμενα και καθαρότερο ίδρυμα του είδους του.

Η ιστορία του Ασύλου είναι συνυφασμένη με την ιστορία της Χίου. Μετά τη σφαγή της Χίου από τους Τούρκους το 1822 και τον μεγάλο σεισμό του 1881, παρήκμασε, για να ανακαινιστεί και επεκταθεί το 1909 από εύπορες οικογένειες του νησιού. Το 2011 χαρακτηρίστηκε διατηρητέο μνημείο από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο και το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του Υπουργείου Πολιτισμού. Ωστόσο σήμερα παρουσιάζει εικόνα πλήρους εγκατάλειψης και εκτεταμένη φθοράς, ενώ θα μπορούσαν να γίνουν ενέργειες προκειμένου ο χώρος να μετατραπεί σε επισκέψιμο μνημείο και να αναδειχτεί η ιστορία τόσων αιώνων.

Παρακαλώ να τοποθετηθείτε στο εν λόγω δημοσίευμα, κοινοποιώντας μου την απάντησή σας, κυρίως αναφορικά με τα σχέδια αξιοποίησης του Ασύλου Λεπρών Χίου.

Με εκτίμηση

Νότης Μηταράκης

Συν: 8 σελ.

ΕΚΛΕΙΣΕ ΠΡΙΝ 60ΧΡΟΝΙΑ

Μέσα στο εγκαταλελειμμένο Άσυλο Λεπρών της Χίου: Φάρμακα, κρεβάτια, κούκλες, όλα σε αποσύνθεση [εικόνες & βίντεο]

STORIES 10/08/2017 9:57

Το Άσυλο Λεπρών της Χίου έκλεισε τις πόρτες του το 1957 και συμπληρώνει φέτος 60 χρόνια.

Λίγο το αγαπημένο χορικό υπό την Αντιγόνη (...«συ -έρωτα- και δικαίων αδίκους φρένας παρασπάς επί λώβα...»), λίγο η λέξη «λωβοκομείο» (από το αρχαίο λωβώμαι = υφίσταμαι κακομεταχείριση) λίγο κι αυτή η περιέργη ανθρώπινη... διαστροφή, που θέλει να αναζητεί και να σκαλίζει ό,τι στο παρελθόν προκάλεσε πόνο. το Άσυλο Λεπρών της Χίου, ένα συγκρότημα «αδερφών» κτισμάτων, παρατεταγμένων το ένα πλάι στ' άλλο, κάπως σαν βαγόνια «δεμένα» στον ίδιο συρμό, αφημένο στην απόλυτη εγκατάλειψη, στη θέση «Αγία Υπακοή», τρία μόλις χιλιόμετρα ΒΔ της πόλης της Χίου, τράβηξε

Περιδιαβάξεις τα σωπηλά σκήματα, σκοντάφτεις σε άδεια μπουκάλια από φάρμακα και μπουρδουκλώνεις σε γάζες.

Σε μια γωνιά το σιδερένιο κεφάλι ενός κρεβατιού και παραδίπλα ένα αναποδογυρισμένο δοχείο υγρός.

Σημειωματάρια, παιδικά βιβλία, ρούχα σε αποσύνθεση

Αν δεν ήταν τα «φουσκωμένα» σανίδια στα πατώματα, αν δεν ήταν κι οι πεσμένες στέγες, θα έλεγε κανείς ότι τα κτίρια αυτά εγκαταλείφθηκαν σχετικά πρόσφατα και μάλιστα με βία, με πίεση, αιφνίδια.

Κι όμως, ο τελευταίος λεπρός, αποθεραπευθείς πια, «κλείδωσε» πίσω του για πάντα την πόρτα του ασύλου το 1957 (μαρτυρίες αναφέρουν ότι στην πραγματικότητα, το άσυλο «παροπλίσθηκε» διά παντός δύο χρόνια αργότερα).

Τη χρονιά που χονδρικά έκλεισαν όλα τα λωβοκομεία της χώρας, μετά την

Διατηρητέο μνημείο

Η Σπιναλόγκα της Χίου δεν είχε την ίδια... τύχη με εκείνη της Κρήτης. Κι ως χαρακτηρίστηκε το 2011 διατηρητέο μνημείο από το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο και το Κεντρικό Συμβούλιο Νεωτέρων Μνημείων του υπουργείου Πολιτισμού.

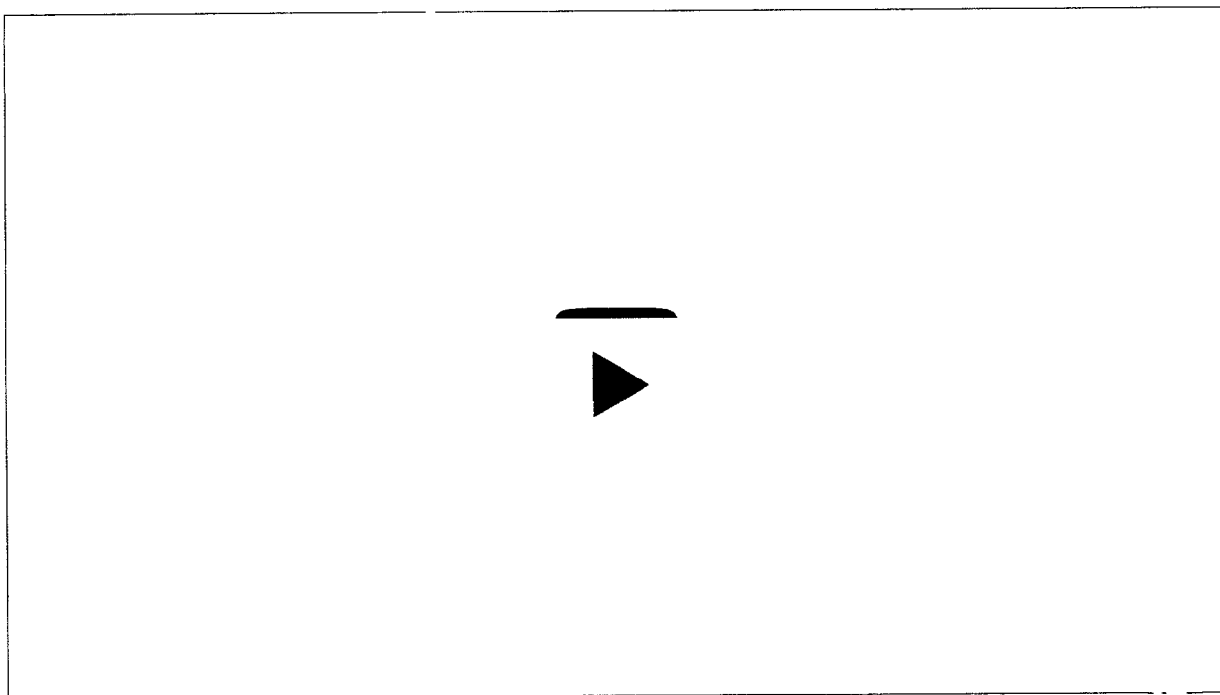

Ουδείς την ανακάλυψε, ουδέ εις προκάλεσε το ενδιαφέρον των ιθυνόντων (η Εκκλησία σήμερα) να τη συντηρήσουν και να την μετατρέψουν σε χώρο προσβάσιμο στους επισκέπτες του νησιού. Στην πραγματικότητα, λίγοι γνωρίζουν ότι η Χίος διαθέτει το παλαιότερο και υποδειγματικότερο λεπροκομείο της χώρας.

Κάποιοι μάλιστα λένε ότι ήταν και το πρώτο της Ευρώπης.

Ιδρύθηκε από τους Γενουάτες το 1378, στην κατάφυτη παραποτάμια κοιλάδα της Καντήλας.

Θαρρείς και απομακρύνεται όταν δεν το ονοματίζεις...

Η λέπρα έφτασε από την Ασία

Ο γυμνασιάρχης Χίου, ιστορικός Γεώργιος Ζολώτας αναφέρει στον α' τόμο της ιστορίας του ότι η λέπρα με ταδόθηκε στη Χίο και κυρίως στη Βολισσό (στους 150 τροφίμους, που έφτασε στο μέγιστο της φιλοξενίας του για κάμποσα χρόνια το άσυλο, οι 39 προέρχοντες από τη Βολισσό) και τα γύρω χωριά από μετανάστες ή αιχμαλώτους που πάτησαν στο νησί από την Ασία.

Καθώς τα χρόνια περνούσαν και η μεταδοτικότητα της νόσου «γεννούσε» νέα θύματα, Ασία και Ελλάδα πλημμύριζαν λεπρούς, γεγονός που καθιστούσε επιτακτική την ανάγκη δημιουργίας και άλλων λεπροκομείων, στα νησιά του βορειοανατολικού Αιγαίου.

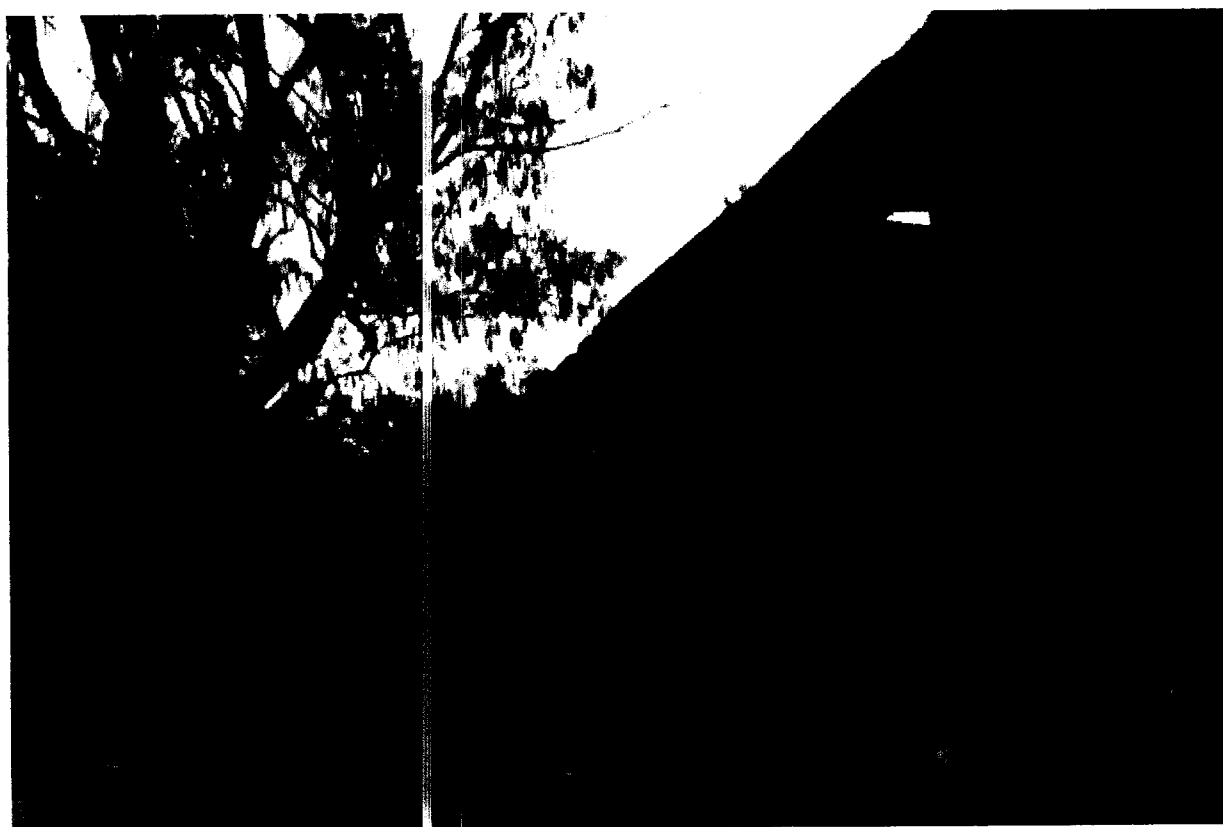
Παρά την ίδρυση κάποιων ισύλων και καθαρηρίων σε Μυτιλήνη και αλλού, στο γύρισμα του αιώνα, οι τροφίμοι επιζητούσαν τη «φιλοξενία» τους σε αυτό της Χίου, που εθεωρείτο ως θαρότερο και καλύτερα διοικούμενο.

ιατρικό προσωπικό δεν υπήρχε, καθώς η νόσος εθεωρείτο ανίατη και ως εκ τούτου, οι πάσχοντες δεν είχαν παρά να περιμένουν το ... μοιραίο.

Γιατρός έσπευδε στο άσυλο μόνον σε περίπτωση που κάποιος από τους λεπρούς ασθενούσε από άλλη νόσο.

Η σφαγή της Χίου από τους Τούρκους (1822-40.000 νεκροί) και ο μεγάλος σεισμός (1881-περί τους 5.000 νεκρούς) έριξε στην αφάνεια το λεπροκομείο (ο σεισμός μάλιστα ισοπέδωσε και κάποια κτίσματά του) και συρρίκνωσε τις, έτσι κι αλλιώς, ισχνές προσφορές που απολάμβανε τότε.

Ένα ολόκληρο νησί θα θρηγούσε για μια ζωή τους νεκρούς του. Η φροντίδα «καταδικασμένων» ανθρώπων ήταν πολυτέλεια...

Εύπορες οικογένειες το ανακαίνισαν το 1909

Όπου το 1909 αποφασίστηκε η ανακαίνιση και επέκταση του λωβοκομείου. Οι Χιώτες του Λονδίνου, μεγάλοι ευεργέτες, κλήθηκαν για άλλη μια φορά να βάλουν

Τοσίτσα, Μαυρογορδάτου, Μιχαηλινού, Σκυλίτση, Ζαρίφη και Σκαραμαγκά απέστειλαν το ποσό που απαιτείτο για την ανανέωση του ασύλου, όσο και νέες κλίνες, στρώματα και κλινος κελάσματα.

Ο δε μηχανικός Ιωάννης Μπερικέτης ανέλαβε αφιλοκερδώς το σχέδιο της ανακαίνισης και τη στενή επίβλεψη του έργου, που ολοκληρώθηκε δύο χρόνια μετά. Πρώτη τοποθετήθηκε η σιδερένια καγκελόπορτα της πύλης: «ΑΣΥΛΟΝ ΛΕΠΡΩΝ - 1909».

Το 1911 βρήκε το λωβοκομείο του νησιού με δύο νέους κοιτώνες, οι οποίοι αργότερα έγιναν 20 και πιο μετά 30, 18 ανδρικοί και 12 γυναικείοι.

Σε εφαρμογή της τελευταίας λέξης των οικιστικών κανόνων, τα νέα κτίσματα ήταν αντισεισμικά, εφοδιασμένα με σωλήνες νερού και αφοδευτήρια που συνδέονταν απευθείας με βιθρο.

Κάθε κοιτώνας αποτελείτο από δύο δωμάτια, δυνατότητας φιλοξενίας δύο ατόμων το καθένα.

Αξιοποιώντας το εύφορο έδαφος της περιοχής οι τρόφιμοι του ασύλου ασχολούνταν κυρίως με την καλλιέργεια λουλουδιών, τα οποία προωθούσαν στην εγχώρια αγορά έναντι αντιτίμου που ενίσχυε το ταμείο του ασύλου.

Χρονικογράφοι της εποχής κάνουν λόγο για το «ευρωστότερο οικονομικά ίδρυμα Χανσενικών», καθώς ; -όπως χαρακτηριστικά δημοσιεύουν κατόπιν τα ΧΙΑΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ «δεν ήσαν μόνον οι μεγάλοι Χιώται οι οποίοι περιέβαλον το φιλανθρωπικόν τούτο ίδρυμα με ιδιαιτέραν συμπάθειαν και στοργήν αλλά και ο λαός της Χίου μιμούμενος τους άρχοντάς του, τους αριστοκράτας της πατρίδος του, δεν έπαυε να προσφέρει υπέρ των λεπτών.

Σπανίως συνεττάτετο διαθήκη Χίου χωρίς να κληροδοτή ο διαθέτης και εις το Νοσοκομείον των λωβών μισθόν ή μέγα ποσόν ανάλογον προς την οικονομικήν του κατάστασιν.

Μάρτυρες τούτων είναι οι κώδικες των μοναστηρίων της πόλεως Χίου και των χωρίων»... Σύμφωνα με τα επίσημα στοιχεία (βιβλίο απολογισμών -

Κάμπο, Λιβάδεια και Κοφινί, στην πόλη της Χίου και στην περιοχή, όπου στεγαζόταν.

Η αξία της ακίνητης αυτής περιουσίας αντιστοιχούσε σε 28,6% επί του συνολικού κεφαλαίου της περιουσίας του.

Η Γερμανική Κατοχή

Οι δεκαετίες περνούν, οι τροφίμοι της Αγίας Υπακοής εξαντλούν τον μετρημένο χρόνο τους, καλλιεργώντας λουλουδάκια στη οργιώδη φύση της Χίου κι έρχεται πια η Κατοχή.

Οι Γερμανοί εισβάλλουν στο λωβοκομείο και κατασφάζουν όποιον πέφτει στο διάβα τους.

Μόνον επτά ψυχές προλαβαίνουν να κρυφτούν. Γιατί δεν θέλησαν ν' αλλάξουν τον ρου της μοίρας τους.

Γλύτωσαν από τα γερμανικά πολυβόλα για να ... φύγουν λίγο καιρό μετά, από την αρρώστια τους...

Για να περάσουν στην ιστορία τα κτίρια, πρέπει να τα ζήσεις, να κυοφορήσεις και να γεννήσεις αναμνήσεις σ' αυτά, λέει ο διάσημος Ιταλός αρχιτέκτονας Ρέντσο Πιάνο.

Οι τοίχοι καταγράφουν τις μινάσες, «ηχογραφούν» τα βογκητά του πόνου, «φωτογραφίζουν» τη θλίψη. Κι αν οι άνθρωποι αρέσκονται να ξορκίζουν το κακό «κλειδώνοντας πόρτες και παράθυρα» στο ζοφερό παρελθόν, είναι αυτό το «α» το στερητικό της λήθης (που λέει κι ο ποιητής) σ' αυτούς τους τοίχους γραμμένο και γεννάει την ελπίδα, που είναι η ανάμνηση, που είναι κι η ιστορία...

Όσο αυτά τα κτίρια υπάρχουν -**ακόμα κι αν ρημάζουν στον χρόνο**- ουδείς θα μπορέσει να ξεχάσει.

Η δε μνήμη, ένα φυτίλι θέλει να πυροδοτηθεί.

Γιατί η λέπρα υπάρχει και σήμερα. Ευτυχώς, όχι πια ως απειλή. Κάποτε όμως ΚΑΙ στην Ελλάδα «κατάπιε» εκατόμβες ανθρώπων και προηγουμένως κατέστρεψε αξιοπρεπείς και γαλήνιους βίους.

Βλέπεις, η άγνοια γεννά φόβο, απαξία, διωγμό.

Ο λεπρός ήταν κυνηγημένος -γιατί η λέπρα εθεωρείτο απολύτως μεταδοτική- φορούσε λευκά ενδύματα με κουδούνια για να γίνεται εγκαίρως αντιληπτός από τους υγιείς και ζούσε απομονωμένος στα βουνά.

Μεσαίωνας! Και σήμερα, έτι σι σαν από εκδίκηση, οι άνθρωποι καταδικάζουν το λωβοκομείο, που τόσο πόνος έκρυψε μέσα του, στη δική του λέπρα. Στη δική του εγκατάλειψη...

πηγή: ΑΠΕ-ΜΠΕ